

[19. 5.]

MEMORIE VAN BEANTWOORDING van het Voorloopig
Verslag der Commissie van Rapporteurs voor het bovenge-
noemd Ontwerp van Wet.

§ 1. De door eenige leden gedane vraag, of door wetten als die thans worden voorgedragen de wet van 31 Mei 1861 (*Staatsblad* n°. 49) niet feitelijk wordt ter zijde gesteld, kan de ondergeteekende niet anders dan ontkenkend beantwoorden. Immers, dat uit de bepalingen dier wet »eene algeheele herziening der Wetboeken van Strafvordering en van Burgerlijke Regtsvordering» zoude moeten voortvloeijen, kan alléén ten aanzien van het eerstgemeld wetboek worden toegegeven. Het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering behoeft, om het in overeenstemming te brengen met de wet houdende eene nieuwe regterlijke inrigting, slechts eenige wijzigingen van ondergeschikt belang. Het brengen van partiele wijzigingen in het burgerlijk proces — en daarvan is bij deze voordragt alleen de rede — kan dus niet leiden tot het besluit, dat het der Regering met de uitvoering van de wet van 31 Mei 1861 (*Staatsblad* n°. 49) geen ernst is. Intusschen is het bekend, dat de ondergeteekende van die wet, hoeveel goeds zij ook naar zijn oordeel bevat, geen voorstander is. Eene uitvoering daarvan in haar geheel, zoo als zij daar ligt, zal dan ook niemand van hem verwachten. Maar evenmin zal hij een voorstel tot geheele of gedeeltelijke intrekking doen, zonder gelijktijdige voordragt der bepalingen, die daarvoor in de plaats zouden moeten komen. Eene zoodanige voordragt intusschen verdert tijd en overleg, en nu is het zijne stellige overtuiging, dat inmiddels niet elke gedeeltelijke wijziging van onze burgerlijke en strafregtspleging of zelfs van onze regterlijke organisatie mag worden geweerd met de dilatoire exceptie, die daartegen nu reeds sedert jaren is aangevoerd, dat zij moet worden uitgesteld tot de invoering der nieuwe regterlijke inrigting met al wat daaraan vast is.

§ 2. De ondergeteekende vereenigt zich geheel met die leden, welke zich sterk verklaarden voor »het beginsel eener gedeeltelijke herziening van onze wetboeken». Op het beginsel van codificatie, hoeveel strijd dit vroeger te verduren hebbe gehad, wenscht niemand hier te lande terug te komen. Maar men overdrijft dit beginsel, of liever men miskent dit geheel, wanneer men de stelling verdedigt, dat wetboeken alleen door wetboeken mogen worden vervangen, en dat dus eene gedeeltelijke herziening, naar mate van gebleken behoeften, zoude zijn uitgesloten. De codificatie wil verzameling der verschillende regtsbronnen tot één stelselmatig geheel; zij wil geene onveranderlijkheid van het geschreven regt, waar nieuwe behoeften, nieuwe toestanden, nieuwe verhoudingen, nieuwe denkbeelden, dringend nieuwe voorzieningen, nieuwe regeling eischen. En toch waar men codes, het product van jarenlangen arbeid, alléén door codes wil vervangen met uitsluiting van alle afzonderlijke herziening der deelen die daaraan het meest behoefte hebben, daar ontstaat het gevaar, dat het geschreven regt geen gelijken tred houdt met de natuurlijke regtsontwikkeling, die in een land van goede justitie niet eens om de twintig of dertig jaren, maar voortdurend hare uitdrukking in de wet moet vinden. Zal de codificatie dus niet zijn of te weeg brengen stilstand op het gebied van het geschreven regt, dan mag zij gedeeltelijke herziening, fragmentarische verbetering der codes niet uitsluiten. Maar bij de verandering van enkele deelen zal men steeds het geheel moeten overzien, om de éénheid — veel meer dan de onveranderlijkheid het kenmerk der codificatie — niet te breken. Daarom is partiele herziening, ofschoon eene minder omvangrijke, geen minder moeilijke taak dan geheele omwerking der bestaande wetboeken. Gaarne intusschen erkent de ondergeteekende, dat die taak voor hem veel verligt wordt door den arbeid zijner ambtsvoorgangers, de nieuwe Wetboeken van Straf- en Regtsvordering, die in ontwerp aan zijn Departement gereed liggen. Hij acht den tijd nog niet gekomen om deze ontwerpen, meer of min naar zijne inzichten gewijzigd, voor het eerst of op nieuw aan de Staten-Generaal aan te bieden; maar van het vele goede dat zij bevatten, kan ruimschoots partij worden getrokken bij de nieuwe regeling van die *capita juris*, die daaraan het meest behoefte hebben; terwijl het voorts geen betoog behoeft, dat door de algemeene herziening der burgerlijke en strafregtspleging, welke in ontwerp gereed is, het gevaar om door fragmentarische veranderingen, welke gevolgen niet geheel worden overzien, de eenheid der bestaande codificatie te breken, veel wordt verminderd. Door dit een en ander schijnt het voornemen om in afwachting van de meer of min verwijderde toekomst, waarin geheel nieuwe wetboeken zullen kunnen worden ingevoerd, die gedeelten, welke de grootste gebreken opleveren, stelselmatig te herzien, voldoende geregvaardigd. Niets zal der

Regering aangenamer zijn dan op dien weg de medewerking der Staten-Generaal te mogen ondervinden.

Te regt is in de afdelingen der Kamer de opmerking gemaakt, dat de tegenwoordige voordragt meer bestemd schijnt om den weg, welke de ondergeteekende wenscht in te slaan aan te wijzen dan, om den omvang der herziening, die hij op het oog heeft, aan te geven. Volgaarne dan ook geeft hij de meerdere zekerheid, die dienaangaande werd verlangd. Zijn wensch is, het werd reeds gezegd, in afwachting eener geheel nieuwe codificatie van het procesregt, partiele maar tevens stelselmatige herziening, om aan de behoeften van het oogenblik te gemoet te komen. Dit ontwerp is daarvan eene eerste proeve. Daar het, zoo als in § 3 van het Verslag zeer te regt wordt opgemerkt, ten doel heeft »de laatste overblijfselen van het vroeger gehuldigd stelsel (van boeten of andere straffen aan het gebruik van regtsmiddelen verbonden) uit ons Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering te doen verdwijnen», en daarvan dus geen inbreuk op de oeconomie van het Wetboek te vreezen was, lag het, als het meest eenvoudige, het eerst voor de hand. Een ander ontwerp, mede van weinig ingrijpenden aard en op welks wenschelijkheid in het Verslag wordt gewezen, gelijk de ondergeteekende als lid der Kamer daarop meermalen heeft aangedrongen, dat tot verkorting der termijnen van dagvaarding, is in bewerking en zal binnen kort kunnen worden aangeboden. Daarna wenscht de ondergeteekende zich bezig te houden met een aantal andere meer omvattende of dieper ingrijpende onderwerpen van procedure, zoo als de veroordeeling in en de vereffening van de kosten; de onderscheiding tusschen het ordinair en het summier proces, die schijnt te moeten vervallen door algemeene toepassing der summier procesorde; afschaffing der dubbele beteekening (art. 66 Regtsvordering) en beperking der verpligte beteekening als voorwaarde der uitvoering van regterlijke uitspraken tot eindvonnissen; vereenvoudiging en betere regeling der incidenten van bewijsvoering (onquête, expertise en verhoor van partijen); verkorting van den termijn van hooger beroep en van cassatie; vereenvoudiging van het cassatie-proces, met aanvulling tevens van die leemten, die zich daarin thans doen gevoelen (incidentele voorziening, enz.); vereenvoudiging van de formaliteiten der executie en van die, welke daaraan voorafgaan; betere regeling van den lijfswang, en in het algemeen van de executie van vreemde vonnissen hier te lande.

§ 3. Aangenaam was het den ondergeteekende te vernemen, dat dit wets-ontwerp vrij algemeen werd goedgekeurd.

De schrijffout in den considerans is in eene bij deze Memorie overgelegde Nota hersteld.

Art. 1. De vraag of, bij de afschaffing van alle andere judicieele boeten, alléén die van art. 196 Regtsvordering moet worden behouden, is door den ondergeteekende andermaal overwogen. Hij vond echter geen grond tot dat behoud, zoowel om de redenen in het Verslag reeds opgenomen, als omdat, ook zelfs bij bewezen, niet bloot vermoede, kwade trouw, er geen voldoende grond bestaat om de ontkenning der handteekening te straffen meer dan zooveel andere soorten van bedrog, die niet vallen onder de termen der strafwet; terwijl eindelijk, zoo hier van een werkelijk misdrijf sprake was of kon zijn, de plaats daarvoor zoude zijn het Wetboek van Strafrecht en niet het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

Art. 4. De ondergeteekende moet, ook na overweging van de gronden, door enkele leden aangevoerd voor het behoud der slotbepaling van art. 43 Regtsvordering, bij de voorgestelde afschaffing blijven volharden. De onderstelling, dat de regter, tegen wien door zijne instelling der *actio injuriae* een nieuwe reden van wraking ontstaat, toch aan de behandeling der hoofdzaak zal deelnemen, om zich aan die hernieuwde wraking bloot te stellen, is niet aannemelijk. Bovendien schijnt de opvatting der woorden: »moet hij zich onthouden» niet als eene bloote toepassing van art. 30, 7°, op een bijzonder geval, maar als een verbod aan den regter om, ook zonder wraking, zitting te nemen, betwistbaar.

De Minister van Justitie,

WINTGENS.

[19. 6.]

NOTA VAN VERBETERING.

In den aanhef van den considerans is eene misstelling ingeslopen ten gevolge van eene schrijffout.

Aldaar in plaats van: *Overwegende*, te lezen: » Alzoo Wij in overweging genomen hebben».